

Oponentský posudok dizertačnej práce

Dizertant: Ing. arch. Lukáš Pecka, Fakulta architektury, Vysoké učení technické, Brno

Vedúci dizertačnej práce: doc. Ing. arch. Iva Poslušná, PhD.

Téma: Brnianske sídliská a ich urbanistická štruktúra

Dizertačná práca Lukáša Pecky sa venuje aktuálnej téme brnianskych sídlisk, ktoré boli realizované od 30-tych rokov 20. storočia až po súčasnosť. Autor uvádza, že na sídliskách v Brne žije približne 162000 obyvateľov (70 000 bytov), čo predstavuje z celkového počtu 384 000 obyvateľov Brna cca 42%. Aktuálnosť témy súvisí nielen kvantitou sídliskovej štruktúry v rámci urbanizmu mesta, ale predovšetkým s jej hodnotovým významom, ktorý garantuje kvalitu funkcie mestského bývania. Mnohé zo skúmaných sídlisk (Brno Lesná) sa radia k špičkovým urbanisticko-architektonickým dielam daného obdobia a k obytným komplexom s vysokou kvalitou bývania. Bohužiaľ nesystémové a neprofesionálne zásahy, ktoré súvisia so stavebno-technickou obnovou bytových domov znižujú pôvodné, dnes už historické hodnoty mnohých týchto sídlisk a spôsobujú ich kultúrno-spoločenskú devastáciu. Nekomplexnosť prístupu sa prejavuje v neprimeranom zahusťovaní a umiestňovaní nových funkcií v rámci existujúcej štruktúry. Predpokladám, že práve aktuálne prebiehajúce zásahy do pôvodnej štruktúry sídlisk boli pre doktoranda podnetom venovať sa tejto téme.

Predmet práce je zvolený správne a logicky s pomerne širokým historickým záberom, ktorý mapuje cca 70-ročné obdobie výstavby brnianskych sídlisk, od roku 1930 až po súčasnosť. Sídliská mapuje v chronologickom slede, pričom v celkovom hodnotení, pomocou multikriteriálnej analýzy, ich posudzuje až 48. Výborným autorským prínosom je spracovanie pasporty jednotlivých sídlisk, ktoré sú spracované jednak na graficky veľmi dobrej úrovni, ale predovšetkým preukazujú poctivý a precízny metodický prístup k vyhodnocovaniu urbanisticko-architektonickej štruktúry.

Metodika tvorby pasporty prináša okrem kartografického urbanistického znázornenia, urbanistickú i typologickú analýzu štruktúry, identifikačné údaje o autoroch a dátumoch vzniku stavby, fotodokumentáciu, kompozičnú analýzu podľa Lynchovej metódy i časť hodnotiacu súčasný stav a odporúčenie pre budúcnosť. Uvedenú metodiku výskumu považujem za pôvodný autorský výsledok riešenia vedeckého problému a predstavuje prínos pre ďalší rozvoj vedného odboru.

Tu by som autorovi pripomienkovala niektoré nedostatky. Pri urbanistickej analýze chýba údaj o počte obyvateľov na hektár, ktorý sa používa predovšetkým pri hodnotení urbanistickej ekonómie a je dôležitým ukazovateľom pre posudzovanie efektívnosti a vyhodnocovaní optimalizácie obytných štruktúr. V tejto súvislosti by bolo zaujímavé v závere práce vyhodnotiť analyzované sídliská práve z tohto pohľadu. V porovnaní so súčasnými trendmi boli sídliská v minulom storočí realizované s pomerne nízkou hustotou obyvateľstva (Lesná, cca 130 ob./ha), čo prispievalo k vysokej kvalite bývania realizovaného v zeleni alebo s dostatkom verejných a poloverejných priestorov. Vyššiu hustotu dosahovali sídliská v medzivojnovom období (cca 400ob./ha), čo však súviselo s výstavbou malobytových typov domov (sídlisko Vranovská, Gallašova, Tábor). V období 50-rokov 20-teho storočia sa hustota znižuje na cca 200ob./ha (Renneská, Tilhonova, Chládkova), neskôr sa opäť zvyšuje až po súčasné trendy kedy osciluje okolo 250-380 ob./ha pri posudzovaní kategórie málopodlažnej bytovej zástavby.

V typologickej analýze štruktúry by bolo vhodné doplniť údaje o konkrétne pôdorysy bytov, ktoré sa v jednotlivých časových obdobiach realizovali, čo by prispelo k ešte komplexnejšiemu pohľadu na skúmaný predmet práce a možnosť jej ďalšieho prehĺbenia v architektonickej rovine pohľadu.

Hodnotenie súčasných sídlisk (kapitola 6.9 . Obnovená demokracia) považujem len za doplnkové a vo vzťahu k práci má len ilustračný charakter. Súčasná bytová výstavba a s ním súvisiace realizované obytné štruktúry budú potrebovať samostatný výskum.

Autorská multikriteriálna analýza 48 brnianskych sídlisk predstavuje veľmi cenný materiál, ktorý je spracovaný na vysokej odbornej i technickej úrovni. Formálna úroveň práce je výborná a nemá zásadné nedostatky. Prácu považujem za mimoriadne prínosnú a bolo by vhodné zaoberať sa možnosťami jej knižného publikovania. Na záver by som dala autorovi otázku do diskusie:

„Ako by ste definovali pojem sídlisko v kontexte súčasných trendov a potrieb a akú by malo mať optimálnu veľkosť? “

Dizertačnú prácu odporúčam prijať podľa platných predpisov k obhajobe a následne po obhájení oponentských pripomienok odporúčam Ing. arch. Lukášovi Peckovi prideliť vedecko-akademický titul: „philosophiae doctor“ (PhD.).

Bratislava, 22. Januára 2014

doc. Ing. arch. Andrea Bacová, PhD.